

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Budapest, Ferenc krt. 14.

Levelezési cím: **1450 Budapest, Pf. 77.**

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672, 413-6673**

Központi e-mail cím és előfizetés:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

www.facebook.com/magyarnaplo

Kiadja az Írott Szó Alapítvány

(1092 Bp., Ferenc krt. 14.)

és a Magyar Napló Kiadó Kft.

(1062 Bp., Bajza utca 18.)

Terjeszti a Magyar Lapterjesztő Zrt.

(1097 Bp., Táblás u. 32.)

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország
bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél,

a www.posta.hu WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/storef>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon a 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető

a Magyar Posta Zrt.-nél: a www.posta.hu

WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/storef>),

1900 Budapest,

06-1-767-8262,

hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díjak:

Egy évre 7500 Ft, fél évre 3900 Ft.

Nyomda: Pannónia Nyomda Kft.

(1139 Bp., Frangepán u. 16.)

A folyóirat megrendelhető

szerkesztőségünkben is:

• személyesen:

1092 Budapest, Ferenc krt. 14. I/5.

• levélben: **1450 Budapest, Pf.: 77.**

• telefonon: **06-1-413-6672**

• e-mailen: **info@magyarnaplo.hu**

Egy mondat születésnapján

Illyés Gyula *Egy mondat a zsarnokságról* című versének kicsi könyvvé tömörített 2001-es kiadása – a Vizsolyi és a Váradi Bibliával szemben, s fedőlapjával kifelé – a könyvespolcom kitüntetett helyén áll, Ady *Új versek* kötetének 1923-as és Krúdy *Szindbád utazásai* című könyvének 1912-es kiadása között. Egy kissé távolabb tőlük García Lorca 1937-es *Cigányrománcok* kötetének spanyol nyelvű utánnomása fénylik. Születése szerint Illyés műve a legfiatalabb (még 1950-ben írta, először az Irodalmi Újság 1956. november 2-i számában, éppen szerzője születésnapján jelent meg), mégis őt tettem középre. S nem csupán azért, mert időben és felvetett gondjaiban ez áll a legközelebb hozzánk, hanem azért is, nehogy egy pillanatra is a könyves szobába lépők figyelmén kívül essék.

S ez még csupán a vers fizikai helye, mert abban a „magasabbra” emelt „hazában” ez a mű nekem a *Hymnus* és a *Szózat* társaságában sugárzik. Olyanképpen, mint egy felemelt zászló, mint a zsarnokság elleni lázadás nemzetiszínű trikolorja. S úgy hiszem, ez a mű a születése pillanatától így lobog tíz- és százezrek szemében, csendül vissza Illyés hangján is az időből: a társadalmi és csillagközi fagyokból, a szélből és a hóból, a feledtetni akarás sikátoraiból. Ott szól, ott izzik „nemcsak a fűrt sötétben / lobogó vádbeszédben, / beismerésben, / rabok morzejelében”, hanem „a száj elé hulltan / mint jelző ujjban”, a „harsogott énekben, hurrákban, énekekben”, a „könyvsorokban”, a „szögesdrótnál jobban / butító szölamokban” is. Ugyanolyan felhívó erővel ma – Illyés 116. születésnapján –, mint amikor először rögzítették újságpapírra. Mert a jó vers mindig figyel, látít és üzen – s nemcsak a születési, a megjelenési idejében. Felszökkenve szerzője tolláról, kiterül az Idő fölé, s az őt ismerő, olvasó vagy felidéző fejeket át elkezd értelmezni a jelent.

Ezért jelentkezett hirtelen szólásra József Attila is nemrég a strasbourg-i „nagy műsort” nézők százainak retináján, kéretlenül is rámutatva a legharsogóbb torkokra: „kis, bűvő országokra rálehel / a tátott tőke sárga szája” (*Munkások*). S az az *Egy mondat...* is kisütött a falakból. Bevilágított a padsorokba, a fülekbe, a földre szegezett vagy villogó tekintetekbe. Felmagasodott a trianoni üdvrivalgás színes papírsárkányát a versailles-i kertből odarángató kezek fölé. Ugyanazt mondta, mint akkor, miközben egyetlen betűje sem változott. A magyarsággal szembeni „jó szándéknak” arról a leplezett akaratáról beszélt, hogy még „eleven sírodnál” állva se te, ő, mi, hanem az a valami vagy valaki, az az ismeretlen és feltárhatatlan más: „ő mondja meg”, ki vagy, mit akarsz, és „ki voltál”, s „neki szolgáljon” még a „porod is”. Itt a szabad gondolat, amott a szabad nyelvhasználat szétverése révén.

Ezért áll ott szétverhetetlenül ez az *Egy mondat...* az eldugott, falusi könyvespolcokon, a folyosóvá szűkült kisvárosi könyvtárakban, a nagy intézményekben egyre hátrébb rakott Illyés-kötetekben is. Mert mindig fölfénylik, ha rátükröződik a világ.

Jánosi Zoltán

Szerkesztőbizottság: Jókai Anna (örökös elnök),
Báger Gusztáv, Horváth Antal,
Kalász Márton, Kő Pál, Salamon Konrád,
Szakály Sándor, Vasy Géza

Újraalapító főszerkesztő: Oláh János

Főszerkesztő: Jánosi Zoltán

E-mail: janosizoltan@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7035

Főszerkesztő-helyettes: Bíró Gergely (próza)

E-mail: proza@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7031

MUNKATÁRSÁK

Berta Zsolt

(Magyar Napló Könyvesbolt,
Budapest, VIII. ker. József krt. 70.,
Józsefvárosi Galéria)

Mobil: (70) 421-9580

E-mail: magyarnaplokb@gmail.com

Berta-Havasajai Matild (ügyintéző)

E-mail: bertahavasajaim@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 410-5784

Bolla Eszter (szerkesztő,

Oláh János szerkesztői osztályvezető)

E-mail: bollaeszter@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 410-3962

Bornemissza Ádám (tördelőszerkesztő)

Cech Vilmosné (gazdasági ügyintéző)

Kondor Péter (szerkesztő)

E-mail: kondorpeterjanos@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 410-3417

Mórocz Gábor (Könyvszemle, tanulmány)

E-mail: moroczgabor@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 410-3192

Nemes Attila (Nyitott Műhely, marketing)

E-mail: nemesattila@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 421-7962

Szentmártoni Anikó

(szerkesztőségi titkár, terjesztés, előfizetés)

E-mail: szentmartonia@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7030

Szentmártoni János

(ügyvezető)

E-mail: titkarsag@iroszovetseg.hu

Zsig Kristóf (ügyvezető, könyvkiadás)

E-mail: zsigakristof@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7033

Zsille Gábor (vers)

E-mail: vers@magyarnaplo.hu

Borító: **Oláh Máttyás László**

*

A címlapon: **Balázs Géza**

(Fotó: Vadócz Dávid)

Meg nem rendelt kéziratot nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett, válaszborítékkal ellátott levélre válaszolunk.

Jánosi Zoltán: *Egy mondat születésnapján* 1

SZEMHATÁR

Finta Éva: *Kiürülnek* 3

Nyíri Péter: *Múzsák kertje Széphalmon* 5

Miklya Zsolt: *Nyelvanya; Függöny söpör* 9

Molnár Vilmos: *Az ismeretlen ismerős* 10

Payer Imre: *Valaki jár odafenn; Kék keresztalál* 12

Salamon Konrád: *Írók, forradalom, köztársaság* 13

Tamás Menyhért: *Mikes Kelemen hazatérőképolnája* 17

Berta Zsolt: *Bűnhődés és bűn* 18

Luzsicza István: *Hatvanöt; Halottak napi köszöntő* 22

Joó József: *Bondor* 23

Tornai József: *Halál és idő; Quod non licet bovi* 25

Jánosi Zoltán: *„Kisiklatott hazában” Kortárs írók Oláh Jánosról* 26

Vitéz Ferenc: *Ha meglelik csontvázadat; Valami zsoldárt* 30

Szalay Károly: *A széttárt karú irodalom* 31

Mezey Katalin: *Kő Pál kiállítás a Józsefvárosi Galériában* 32

Vasy Géza: *Az értelmezések buktatói* 33

Lőkös István: *„Pacta conventa”*

Mozaikok a horvát–magyar kapcsolatok nyolc évszázadából 34

Cs. Varga István: *„A létfontosságú megértés” Lőkös István 85 éves* 39

D. Molnár István: *Költő, drámaíró, egyházfő és rendszerváltó II. rész* ... 40

Balázs Géza: *Személyes sorok a magyar nyelv és a magyar állásáról* ... 44

NYITOTT MŰHELY

Minya Károly: *Magyarnak és modernnek lenni*

Beszélgetés Balázs Gézával 48

KIRÁLYRÉT, 2018

Izer Janka: *Bájos* 55

Barta Viola: *Tavi haikuk és tankák* 56

Eszenszky Gergely: *Érhálózatban; Létüres térben* 57

Kemenczky J. Anikó: *Paprikacsutka* 58

Kovács Újszászy Péter: *Rorate* 59

Labodics Eszter: *néma villámok; Életigazság; Öndefiníció* 60

Mádi Laura Alexandra: *A holdbéli orvos; Add meg nekünk ma...* 61

Sándor-Fazakas Janka: *Hajvágás* 62

András Orsolya: *Öregedés; Bukovina tértelenségében* 62

KÖNYVSZEMLE

Minya Károly: *Nyelv és álom*

Balázs Géza: Az álom nyelve. Álomesemény, álomemlék,

álmelbeszélés, álomértelmezés 63

Jámborné Balog Tünde: *Egy újra felfedezett regény*

Mezey Katalin: Élőfilm 65

Varga Viktor: *„Lolita [...] Lolita, Lolita. Szedő, ismételje az oldal végéig.”*

Végh Attila: Dunai Lolita 67

Boldogh Dezső: *„Hádész karon fog”*

Mohai V. Lajos: Rózsa utca, retrospektív 68

Szerzőink 70

Lapszámunkat Kő Pál szobrászművész munkáinak reprodukcióival illusztráltuk, a felvételeket Oláh Katalin Kinga készítette.

2018. október 15-én **Kovács István** történész a Lengyel Köztársasági Érdemrend Parancsnoki Keresztjét Csillaggal, **Kiss Gy. Csaba** irodalomtörténész és polonista a Lengyel Köztársasági Érdemrend Parancsnoki Keresztjét, **Móser Zoltán** etnográfus és fényképész pedig a Lengyel Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét vehette át Jerzy Snopek nagykövettől. A Magyar Írószövetség Arany János Alapítványának kuratóriuma idén **Kontra Ferenc** írónak ítélte az Arany János-díjat, amelynek átadására október 23-án került sor. Gratulálunk a díjazottaknak!